

Звіт
про діяльність Київської міської організації
Національної спілки краєзнавців України
за 2015 рік

Організаційна діяльність

Протягом звітнього періоду на належному рівні підтримувалось внутрішнє діловодство та облік членів організації, збір членських внесків, звітність Київської міської організації НСКУ. Так, у доповіді відповідального секретаря НСКУ В.І. Дмитрука щодо звітності регіональних організацій на засіданні президії правління НСКУ 10 лютого 2015 р. високо оцінено, зокрема, й активну діяльність Київської міської організації НСКУ протягом 2014 р. (Лист членам Президії правління та головам правлінь регіональних організацій НСКУ №11 від 11 лютого 2015 р.).

Проводилась робота із залучення нових членів до Спілки, хоча й не так активно як у попередні роки. У 2015 р. організація поповнилася новими членами в кількості 7 осіб. Вибув 1 член НСКУ по причині смерті – Яковенко Володимир Петрович (10.01.1943 р. н., чл. квиток № 93). Загальна кількість членів КМО НСКУ становить 165 осіб.

Президією правління здійснювалось інформаційне наповнення офіційного веб-сайту НСКУ матеріалами про заходи, які проводилися міською організацією.

Члени президії правління КМО НСКУ організовували та брали участь в усіх заходах, які проводилися Спілкою, пленумах та засіданнях президії правління НСКУ, які відбувалися як у Києві, так і в інших містах України:

27 травня 2015 р. – участь у роботі Урочистого пленуму правління НСКУ, присвяченого 100-річчю від дня народження П.Т. Тронька та 90-річчю НСКУ, який відбувся в Харківському національному університеті ім. В.Н. Каразіна (голова НСКУ О.П. Реєнт виступив з доповіддю «Ювілей

українського краєзнавства: історичний поступ майбутнього», заст. голови правління КМО НСКУ Н.В. Терес, зокрема, повідомила про значний прогрес у роботі щодо перейменування однієї з вулиць м. Києва на честь Героя України, академіка Петра Тронька);

28 травня 2015 р. – участь у підготовці та проведенні науково-краєзнавчої експедиції «Пам'ятні місця Слобожанщини Героя України, академіка Петра Тронька» (Маньковська Р.В., Дмитрук В.І., Омельченко Д.Г.) [Київ – Харків – Богодухів – с. Заброди – с. Кленове – Харків – Київ, 28 травня 2015 р.];

13 липня 2015 р. – організація та участь в урочистостях з нагоди вручення Премії імені академіка Петра Тронька НСКУ (Національна спілка краєзнавців України). Лауреатами Премії від Київської міської організації НСКУ стали члени КМО НСКУ: Андрущенко Віктор Петрович – ректор Національного педагогічного університету ім. Михайла Драгоманова, член-кореспондент НАН України, академік НАПН України та АНВШ України, доктор філософських наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, Смолій Валерій Андрійович – член президії правління НСКУ, академік-секретар Відділення історії, філософії та права НАН України, директор Інституту історії України НАН України, академік НАН України, доктор історичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України – за науково-організаційну та просвітницьку діяльність у краєзнавстві (проведення конференцій, круглих столів, лекцій, семінарів, читань, експедицій, краєзнавчих заходів і проектів, популяризація краєзнавства працівниками наукових, освітянських, туристичних, бібліотечних, архівних установ, засобів масової інформації); Іршенко Валентина Михайлівна – член правління НСКУ, виконавчий директор Всеукраїнського фонду відтворення видатних пам'яток історико-архітектурної спадщини України ім. Олеся Гончара, заслужений працівник культури України, Ситник Анатолій Андрійович – член правління (1990–2012 рр. – відповідальний секретар)

НСКУ, заслужений журналіст України – за внесок у музейну та пам'яткоохоронну справу: діяльність у сфері збирання, збереження та охорони історико-культурної спадщини України; Шевченко Віталій Федорович – член ради ГО «Центр громадських ініціатив "Інформаційне суспільство"», народний депутат України 2–4-го скликань, голова Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення (2005–2009 рр.), заслужений журналіст України – за видання краєзнавчої літератури: монографій, нарисів, описів, путівників, довідників, окремих публікацій, циклів статей тощо;

13 жовтня 2015 р. – участь у IV Всеукраїнському історико-культурологічному форумі «Сікорські читання» (Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди), церемонії вручення премії імені Героя України Михайла Сікорського Національної спілки краєзнавців України, засіданні президії правління НСКУ (Реєнт О.П., Маньковська Р.В., Дмитрук В.І., Войцехівський Б.М.);

10 листопада 2015 р. – організація та участь в урочистостях з нагоди вручення Премії імені Дмитра Яворницького НСКУ (Національна спілка краєзнавців України). Лауреатами Премії від Київської міської організації НСКУ стали: Дмитренко Микола Костянтинович – фольклорист, етнограф, краєзнавець, літературознавець, письменник, журналіст, педагог, доктор філологічних наук, професор, завідувач відділу фольклористики Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України; Киркевич Віктор Геннадійович – краєзнавець, дослідник історії Києва, колекціонер, літератор, автор понад 500 статей та 27 книг з історії Києва і України, а також путівників, туристичних карт, заслужений працівник культури України; Кот Сергій Іванович – член Правління НСКУ, керівник Центру історико-культурної спадщини України Інституту історії України НАН України, кандидат історичних наук, заслужений працівник культури України.

***Краєзнавчі заходи, присвячені відзначенню
100-річчя від дня народження академіка Петра Тронька***

У 2015 р. в діяльності Київської міської організації НСКУ вагоме місце посідали організаційно-краєзнавчі заходи, присвячені відзначенню 100-річчя від дня народження академіка Петра Тронька.

Президія правління Національної спілки краєзнавців України та Київська міська організація НСКУ звернулися з офіційним листом до Київського міського голови Кличка В.В. з пропозицією назвати одну із вулиць Києва на честь академіка Петра Тронька (1915 – 2011) з нагоди 100-річчя від дня народження (вихідний № 8 від 30 січня 2015 р.).

10 лютого 2015 р. члени КМО НСКУ: голова Спілки, член-кореспондент НАН України Реєнт О.П., заступник генерального директора з наукової роботи Національної історичної бібліотеки України Смілянець С.І., голова правління Київської міської організації НСКУ Гончаров О.П. виступили на зібранні, де розглядався план основних заходів Спілки щодо відзначення у 2015 році 90-річчя НСКУ та 100-річчя Героя України, академіка Петра Тронька.

25 лютого 2015 р. Комісія з питань найменувань при Київському міському голові підтримала та вирішила винести на засідання Київради звернення Національної спілки краєзнавців України щодо перейменування вулиці Лауреатської у Голосіївському районі (з продовженням її до вулиці Академіка Заболотного) на честь Героя України, почесного громадянина міста Києва Петра Тронька. Президія КМО НСКУ звернулася до членів організації взяти участь в он-лайн голосуванні на сайті КМДА щодо перейменування вулиці Лауреатської у Голосіївському районі міста Києва на вулицю Петра Тронька, яке відбувалося 25 березня – 25 травня 2015 р.

9 червня 2015 р. Комісія з питань найменувань при Київському міському голові підтримала надання безіменному проїзду від вулиці

Академіка Заболотного у Голосіївському районі до Національного музею народної архітектури та побуту України найменування «вулиця академіка Тронька» та рекомендувала Київському міському голові внести відповідне подання до Київської міської ради. В засіданнях комісій різного профілю, які розглядали питання стосовно увічнення пам'яті П.Тронька, неодноразово брали участь члени президії правління КМО НСКУ – Маньковська Р.В., Дмитрук В.І., Гончаров О.П., Терес Н.В. 8 жовтня 2015 р. Київська міська рада затвердила рішення про найменування іменем академіка Петра Тронька вулиці, яка прилягає до Національного музею народної архітектури та побуту України у Голосіївському районі м. Києва.

Члени Київської міської організації НСКУ взяли активну участь в організації та роботі Всеукраїнської наукової конференції «Особистість в українській історії: погляд крізь віки (до 100-річчя з дня народження академіка НАН України П.Т. Тронька)», яка відбулася 6 листопада 2015 р. в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (Смолій В.А., Реєнт О.П., Верменич Я.В., Патриляк І.К., Бажан О.Г., Гончаров О.П., Дмитрук В.І., Маньковська Р.В. та ін.).

Члени КМО НСКУ (Реєнт О.П., Тронько Л.П., Маньковська Р.В., Дмитрук В.І., Гончаров О.П.) взяли участь в організації та виступили з доповідями, присвяченими різним аспектам життя й діяльності Петра Тронька, вшанування його пам'яті, сучасному стану краєзнавства, на відкритті та пленарному засіданні Всеукраїнської науково-практичної конференції «Бібліотечне краєзнавство у культурному просторі України», яка відбулася в рамках III Краєзнавчих читань пам'яті Петра Тронька 12 листопада 2015 р. в Національній історичній бібліотеці України.

Член КМО НСКУ студент магістратури історичного факультету Петровський А.І. взяв участь у Міжнародній науковій конференції «Дні науки філософського факультету – 2015», яка відбулася 21–22 квітня 2015 р. в Київському університеті імені Тараса Шевченка [Петровський А.І. Взірєць

невтомного служіння Україні: роздуми з нагоди 100-річчя від дня народження академіка П.Т. Тронька (1915-2011 рр.) // Дні науки філософського факультету - 2015: міжнар. наук. конф. (21–22 квіт. 2015 р.): матеріали доп. та виступів / М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, [Філософ. ф-т; редкол.: А.Є. Конверський (голова) та ін.]. – Київ: Київський університет, 2015. – Ч. 8. – С. 42-44]. Петровський А.І. також опублікував в газеті «Київський університет» статтю «Університет – моя доля»: до 100-річчя з дня народження академіка П.Т. Тронька (Київський університет. – Київ, 2015. – червень (№ 9/10). – С. 6.).

В «Українському історичному журналі» (2015. – № 4) В.А. Смолій та О.П. Реєнт опублікували статтю «Улюбленець Долі (До 100-річчя від дня народження академіка НАН України, Героя України П.Т. Тронька)». Низку статей, присвячених П.Т. Троньку, було опубліковано членами КМО НСКУ в журналі «Краєзнавство» № 3/4 за 2015 рік у рубриці «До 100-річчя від дня народження Петра Тронька» (Смолій В.А., Реєнт О.П., Маньковська Р.В., Дмитрук В.І.). До 100-річчя від дня народження академіка НАН України П. Т. Тронька приурочений збірник наукових статей «Регіональна історія України» (2015. – Вип. 9 / Гол. редактор В. Смолій; відповід. редактор Я. Верменич).

Київська міська організація НСКУ ініціювала створення в Музеї історії Київського національного університету імені Тараса Шевченка виставки «Я тобою, Україно, живу». 8 квітня 2015 р. КМО НСКУ звернулася з офіційним листом на ім'я ректора університету академіка Л.В. Губерського з пропозицією створити в Музеї історії університету тимчасову виставку, присвячену 100-річчю від дня народження вихованця Київського університету, Героя України, багаторічного голови Національної спілки краєзнавців України, почесного доктора університету, академіка НАН України Петра Тимофійовича Тронька. Пропозиція була підтримана ректором університету. КМО НСКУ також звернулася з проханням взяти

участь у підготовці експозиції до керівництва Наукової бібліотеки імені М. Максимовича та Ради ветеранів Університету (надані книги, цінні фотоматеріали). КМО НСКУ оплатила витрати, пов'язані з художнім оформленням виставки. В облаштуванні виставки взяли активну участь члени організації: Гончаров О.П., Дмитрук В.І., Маньковська Р.В. (здійснили відбір книг, документів і матеріалів із фонду НСКУ та КМО НСКУ, які відображають життя і творчість П.Т. Тронька, діяльність Національної спілки краєзнавців України за 90 років її існування), Тронько Л.П., донька П.Т. Тронька (надала для виставки оригінальні документи та матеріали), Самойленко Л. Г. – завідувачка Археологічного музею університету (провела плідну науково-пошукову роботу з виявлення в університетському архіві документів, пов'язаних з періодом навчання П. Тронька в університеті). Значну організаційну роботу здійснили: Круглова Л.Б. – директор Музею історії університету, Савченко Г.П. – голова правління Київської обласної організації НСКУ, професор університету, та Котляров П.М. – доцент університету (допоміг у художньому оформленні експозиції). 21 вересня 2015 р. відбулося урочисте відкриття виставки. Матеріалам експозиції виставки та її відкриттю присвячено статтю Круглової Л.Б. в журналі «Краєзнавство» (2015. – № 3/4). У вересні-грудні 2015 р. для студентів та учнів проведено екскурсії в Музеї історії університету, де вони ознайомилися з життям та діяльністю видатного вихованця університету (екскурсії проводили Круглова Л.Б., Гончаров О.П., Петровський А.І.).

У червні 2015 р. виставку до 100-річчя від дня народження Петра Тронька «Краєзнавство в душі моїй» відкрито у приміщенні Національної спілки краєзнавців України. Активну участь в її облаштуванні взяли Маньковська Р.В., Дмитрук В.І., Гриценко Л.А. Експозиція розповідає про життя і діяльність академіка, висвітлює його внесок у розвиток краєзнавства, на ній представлені книги вченого, краєзнавчі видання, відзнаки Спілки.

Члени КМО НСКУ взяли участь у відкритті виставок, присвячених 100-річчю від дня народження П. Тронька, в м. Переяславі-Хмельницькому. Так, Тронько Л.П., Дмитрук В.І., Іршенко В.М. виступили на відкритті виставки «Петро Тронько: з любов'ю до Переяславщини» (10 липня 2015 р., Музей «Заповіту» Т. Г. Шевченка Національного історико-культурного заповідника «Переяслав»). У вересні у цьому ж музеї на відкритті мистецької виставки із приватної колекції Петра Тронька виступили Тронько Л.П. та Іршенко В.М.

Члени КМО НСКУ брали участь у прес-конференціях, радіопрограмах, прем'єрних показах фільмів, присвячених 90-річчю Національної спілки краєзнавців України та 100-річчю від дня народження академіка Петра Тронька. 21 квітня 2015 р. члени КМО НСКУ: Маньковська Р.В. – заступник голови НСКУ, та Олійник Б. І. – український поет, перекладач, дійсний член НАНУ, голова Українського фонду культури, Герой України, Почесний академік Академії мистецтв України, член правління НСКУ – взяли участь у прес-конференції, яка відбулася в ІА RegioNews (м. Київ, вул. Хрещатик, 10-б, оф. 8). 16 липня 2015 р. в авторській передачі Сергія Гальченка «Музеї України» на радіоканалі «Культура» (ІІІ програма Українського радіо) про П.Т. Тронька розповіли Дмитрук В.І., Маньковська Р.В., Клепак Г.О. Дмитрук В.І. також взяв участь у програмі «Літопис доби» на радіоканалі «Голос Києва» (7 листопада 2015 р.). Маньковська Р.В. виступила на громадському представленні повнометражного документального фільму «Петро Тронько. Жити для людей» (Кінотеатр українського кіно «Ліра», 26 червня 2015 р.). У прем'єрному перегляді фільму взяли участь члени КМО НСКУ.

Науково-дослідна, видавнича та науково-популяризаційна робота

Члени Київської міської організації НСКУ є засновниками видавництв, головами та членами редколегій різних наукових видань, членами спеціалізованих вчених рад по захисту дисертацій, беруть активну участь у

редагуванні наукових праць та навчальних посібників. Так, Гримич М. В. – засновниця і директор видавництва «Дуліби», що спеціалізується на виданні сучасної української літератури і наукової продукції етнологічного та краєзнавчого спрямування; Дмитренко М.К. – засновник, видавець і головний редактор часопису «Народознавство», Коцур В.П. – головний редактор збірника наукових статей «Часопис української історії», Реєнт О.П. – головний редактор журналу «Краєзнавство», Руденко Л.Г. – головний редактор «Українського географічного журналу», Смолій В.А. – головний редактор «Українського історичного журналу».

Члени організації видали у 2015 р. понад 30 окремих наукових та науково-популярних праць (монографії, навчальні посібники, брошури), а також активно друкують свої праці у періодичних виданнях, зокрема у спілчанському науковому журналі «Краєзнавство», де за 2015 р. (№1/2, №3/4) опубліковано 20 статей і матеріалів.

Члени КМО НСКУ взяли участь в організації і роботі низки наукових конференцій: Міжнародній науковій конференції «Дні науки філософського факультету – 2015» (21–22 квіт. 2015 р., Київський національний університет імені Тараса Шевченка); V Всеукраїнській науково-практичній конференції «Київ і кияни у соціокультурному просторі XIX – XX століть: європейський цивілізаційний вимір» (27 травня 2015 р., Київський університет імені Бориса Грінченка); Всеукраїнській науковій конференції «Особистість в українській історії: погляд крізь віки (до 100-річчя з дня народження академіка НАН України П.Т. Тронька)» (6 листопада 2015 р., Київський національний університет імені Тараса Шевченка); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Бібліотечне краєзнавство у культурному просторі України» [III Краєзнавчі читання пам'яті Петра Тронька] (12 листопада 2015 р., Національна історична бібліотека України) та ін.

Київська міська організація НСКУ 2 липня 2015 р. організувала засідання «круглого столу» на тему: «Топонімічна політика в Києві: виклики

часу, проблеми наукового забезпечення» (зала засідань Національної спілки краєзнавців України). Потреба проведення заходу обумовлена тим, що у зв'язку з вимогою Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» в Україні підлягає перейменуванню значна кількість міст та інших топонімічних об'єктів, зокрема у Києві – понад 100 вулиць. Це відповідальний момент в історії топонімічної політики столиці України, який вимагає відповідного наукового, інформаційного та організаційного забезпечення, консолідації зусиль влади, науковців, краєзнавців для максимально ефективного вирішення поставлених завдань. У засіданні круглого столу взяли участь краєзнавці, представники державних органів влади, викладачі, пам'яткоохоронці, бібліотекарі, екскурсоводи міста. Учасники дискусії, окрім розгляду методологічних підходів до вирішення питань перейменувань, висловили низку пропозицій, які стосувалися найменувань конкретних вулиць столиці.

Ураховуючи рекомендації учасників заходу, президія правління КМО НСКУ звернулася до членів Спілки, небайдужих киян активно долучитися до вирішення проблем, пов'язаних з перейменуванням вулиць та інших топонімічних об'єктів столиці України: надати пропозиції щодо перейменувань і найменувань нових юридичних об'єктів у районах міста; взяти участь у громадському обговоренні щодо перейменування низки вулиць міста Києва, зокрема, в он-лайн голосуванні на сайті КМДА.

12 квітня 2015 р. в приміщенні Центру позашкільної роботи Святошинського району «Північне сяйво» місцевим краєзнавчим осередком КМО НСКУ проведено «круглий стіл», присвячений 50-річчю Академмістечка.

Членами організації проведено низку презентацій наукових та науково-популярних видань. Так, члени КМО НСКУ взяли активну участь у презентаціях спілчанського видання «Україна Тараса Шевченка / упоряд.:

Р.В. Маньковська, В.М. Мельниченко; голова ред. ради Л.М. Новохатько, голов. ред. О.П. Реєнт; передм. О.П. Реєнта, Л.М. Новохатька; худож.-оформлювач О.М. Іванова; М-во культури України, Нац. спілка краєзнавців України. – Харків: Фоліо, 2015. – 573 с.: іл.», які відбулися в Книгарні-кав'ярні «Довженко. Книги. Кава. Кіно» 16 березня (Маньковська Р.В., Дмитрук В.І., Смілянець С.І.) та 20 травня 2015 р. (Гончаров О.П.). 21 травня 2015 р. презентація відбулася в Національній історичній бібліотеці України (Гончаров О.П., Смілянець С.І.). Під час заходу експонувалась книжково-ілюстративна виставка «Краєзнавча Шевченкіана». Фахівці Національної історичної бібліотеки України представили електронні ресурси книгозбірні за темою «Шевченкіана».

22 травня 2015 р., у 154-у річницю перепоховання Тараса Шевченка на Чернечій горі в Каневі, Національна спілка краєзнавців України передала Національному музеєві Тараса Шевченка книгу «Україна Тараса Шевченка» (колективну працю Спілки вручила музею заступник голови НСКУ Р.В. Маньковська).

Члени КМО НСКУ беруть активну участь у діяльності молодих вчених, роботі з молоддю. Так, Блануца А.В. здійснює значну організаторську роботу серед молодих учених України, є співзасновником та заступником голови ГО «Молодіжна організація науковців України», очолює Раду молодих вчених Відділення історії, філософії та права НАН України. Члени КМО НСКУ Дмитрук В.І., Маньковська Р.В. здійснюють значну роботу з учнями в рамках Київського територіального відділення Малої академії наук України (секція «Історичне краєзнавство»). Дмитрук В.І. очолював журі з перевірки й оцінювання конкурсних наукових робіт і їх захисту членами відділення (лютий 2015 р.), брав участь в організації та проведенні заключного (19 травня 2015 р.) та установчого (22 вересня 2015 р.) засідань секції (Інститут історії України НАН України).

Робота в галузі освітянського краєзнавства

Київська міська організація Національної спілки краєзнавців України у своїй діяльності у звітному періоді значну увагу приділяла студентській молоді. Так, викладачами кафедри етнології та краєзнавства історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка – членами КМО НСКУ у 2015/2016 н. р. розроблені і читаються нові курси для студентів магістратури нової спеціалізації «Туризмознавство історичне»: «Туристичне краєзнавство» (Гончаров О.П.), «Києвознавство» (Терес Н.В.) та ін. Активно працює над розробкою теоретико-методологічних проблем туристичного краєзнавства та удосконаленням викладання туристсько-краєзнавчих дисциплін член КМО НСКУ, член правління НСКУ, завідувач кафедри туризму Національного університету фізичного виховання і спорту України Попович С.І. Значну увагу цим питанням приділяють члени осередку КМО НСКУ в Київському університеті туризму, економіки і права.

21 травня 2015 р. Маньковська Р.В. взяла участь у зустрічі зі студентами київських вищих навчальних закладів, яка відбулась у рамках програми «Вшануємо Тараса Шевченка» в приміщенні Національного музею літератури України.

Київська міська організація НСКУ продовжувала брати активну участь в організації історико-краєзнавчої практики для студентів історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Так, за сприянням КМО НСКУ 09 лютого – 01 березня 2015 р. забезпечено проведення практики для груп студентів 4 курсу на базі Національної спілки краєзнавців України та її Київської міської організації, а також на базі тих установ, де КМО НСКУ має власні осередки, та в інших закладах і організаціях м. Києва, які мають цінний досвід краєзнавчої діяльності.

Значну роботу краєзнавчо-туристського спрямування здійснює осередок КМО НСКУ в ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» (голова – Сацький П.В.). 22 травня 2015

р. в день Святого Христофора – покровителя мандрівників – відбулося традиційне підведення підсумків Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт «Мальовнича Україна – туристичний край», ініційованого Інститутом історії українського суспільства ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана» у партнерстві із Національною спілкою краєзнавців України та Спілкою сприяння розвитку сільського (зеленого) туризму в Україні з метою поживлення інтересу студентської молоді до культурних і природних багатств рідного краю, а також розвитку вітчизняної туристичної галузі. У 2015 р. на конкурс було представлено роботи, присвячені цікавим і перспективним об'єктам для туристичної галузі, які конкурсанти виявили в Донецькій, Харківській, Запорізькій, Дніпропетровській, Херсонській, Житомирській, Чернігівській та інших областях України. У бізнес-планах втілено цікаві інноваційні ідеї. П'ять інноваційних розробок, які здобули призові місця, за поданням Київської міської організації НСКУ відзначено грамотами Спілки, 13 студентських наукових робіт – подяками. Надалі організатори і партнери конкурсу планують створювати умови для сприяння реалізації сміливих соціальних та комерційних ідей конкурсантів у життя. Оргкомітет розпочав роботу з видання збірника студентських наукових праць, які було представлено на конкурс.

Київська міська організація НСКУ у 2015 р. продовжувала співробітництво з організаціями та установами позашкільного краєзнавчого напрямку, зокрема з Українським державним центром туризму і краєзнавства учнівської молоді Міністерства освіти і науки України (член КМО НСКУ заст. директора з навчально-виховної роботи Омельченко Д.Г.) та Київським центром дитячо-юнацького туризму, краєзнавства та військово-патріотичного виховання (колишній МЦДЮТ), де діє потужний осередок КМО НСКУ на чолі з Семенюком В.Є. – завідувачем краєзнавчого відділу). 28 – 29 квітня 2015 р. у м. Києві відбулася Всеукраїнська краєзнавча конференція «А ми тую славу збережемо», присвячена 70-й річниці перемоги

над нацизмом у Європі в роки Другої світової війни. Конференцію проводив Український державний центр туризму і краєзнавства учнівської молоді у партнерстві з Радою Організації ветеранів України та Національною спілкою краєзнавців України. Урочисте відкриття конференції відбулося в Меморіальному комплексі «Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років». Виставка пошукових матеріалів учасників конференції та робота секцій за напрямками краєзнавчих досліджень проводились на базі школи I-III ступенів № 236 м. Києва. Маньковська Р.В., Дмитрук В.І., Омельченко Д.Г., Вакулишин С.М. взяли участь у підсумковому зборі переможців Всеукраїнської історико-географічної експедиції «Історія міст і сіл України» (24–25 листопада 2015 р., Український державний центр туризму і краєзнавства учнівської молоді, м. Київ).

Активно працює осередок КМО НСКУ у Центрі позашкільної роботи Святошинського району «Північне сяйво». Досвід роботи ЦПР з проведення історико-краєзнавчих конференцій висвітлив голова осередку Вакулишин С.М. в журналі «Краєзнавство» (2015 р., № 3/4).

25 червня 2015 р. було надано відзив на конкурсну роботу з історичного краєзнавства на тему «Забуті імена» (присвячену родині Юркевичів), представлену для участі у X Всеукраїнському злеті юних краєзнавців України (Закарпаття), виконану учасниками краєзнавчих гуртків міста Києва (керівник Семенюк В.Є., рецензент Гончаров О.П. – голова правління КМО НСКУ).

Київська міська організація НСКУ співпрацювала з Науковим товариством студентів та аспірантів історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

***Співробітництво з музеями й бібліотеками,
культурно-просвітницька діяльність членів організації***

7-8 лютого 2015 р. члени Київської міської організації НСКУ взяли активну участь в організації і проведенні благодійної культурної акції (фестивалю) «Мистецьке коло», яка відбулася в Музеї Івана Гончара (Патриляк І.К. – спікер, Ігнатенко І.В. – модератор, Гримич М.В. – лекція-презентація).

12 березня 2015 р. на ім'я Київського міського голови Кличка В.В. направлено офіційний лист з пропозиціями Київської міської організації НСКУ до «Програми розвитку української мови, культури та виховання історичної пам'яті у мешканців міста Києва на 2015 – 2017 роки» в частині розвитку культури та виховання історичної пам'яті (реєстраційний № 7708 від 17.03.2015 р.). Пропозиції передбачали здійснення комплексу заходів, спрямованих на активізацію досліджень і популяризацію киевознавчої тематики (зокрема, заснування міської премії імені М.Ю. Брайчевського); покращення викладання киевознавчих дисциплін у вищих навчальних закладах столиці та забезпечення навчального процесу відповідними посібниками, проведення науково-практичних конференцій («Киевознавчі читання») за різними напрямками киевознавства тощо; підтримку та розвиток музейного фонду, створення музеїв історії районів столиці; посилення державного та громадського контролю за станом збереження культурної спадщини Києва; здійснення заходів щодо увічнення пам'яті видатних людей міста і країни тощо. Значна частина пропозицій ґрунтувалася на рекомендаціях Міжнародної науково-практичної конференції «Киевознавчі читання: історичні та етнокультурні аспекти», присвяченої 200-річчю від дня народження Тараса Шевченка та 250-річчю від дня народження Максима Берлінського, яка відбулася 27 березня 2014 р. у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка з ініціативи керівництва КМО НСКУ.

Низку виставок на основі матеріалів з приватної колекції члена президії правління КМО НСКУ, краєзнавця, літератора і колекціонера Киркевича В.Г. у звітний період влаштовано у музеях столиці. Так, 24 березня 2015 р. в приміщенні Національного музею літератури України відкрилася виставка «Історія Центральної Ради в документах і літературі Музею історичного центру міста Києва». Презентацію приурочено до дати створення Центральної Ради – представницького органу українських партій та громадських організацій у 1917 р. Експонати виставки висвітлювали основні етапи української революції 1917 – 1921 рр., пильна увага приділялась історії Центральної Ради. Її історія була представлена оригінальними документальними матеріалами, періодикою, листівками та відозвами, фотографіями та плакатами того часу. Також демонструвалася література, в якій вміщено статті про Центральну Раду та подальші події з історії української революції. Урочисто експозицію відкрив голова Шевченківської районної в місті Києві державної адміністрації Гаряга О.О. На відкритті виступив голова правління Київської міської організації НСКУ Гончаров О.П. Представники адміністрацій Музею історичного центру міста Києва та Національного музею літератури України ознайомили присутніх з експозиціями виставки та Національного музею літератури України.

16 липня 2015 р. в Національному заповіднику «Софія Київська» в рамках проведення мистецько-історичного фестивалю «Анна фест» відбулося відкриття для преси виставки «Анна Ярославна. Повернення в Європу» з приватної колекції Киркевича В.Г. (Будинок Митрополита).

21 серпня 2015 р. в Національному заповіднику «Софія Київська» відкрилась виставка «Володимир Великий – творець Української держави». Виставка приурочена до Дня Незалежності. У липні виповнилося 1000 років з дня смерті великого київського князя Володимира Святославовича (980 – 1015). На виставці були представлені експонати з колекції Петра Ющенка, портрет князя Володимира, роботи художника Володимира Сліпченка,

скульптурні композиції Володимира Філатова тощо. Значний внесок у створення виставки зробив Віктор Киркевич.

22 серпня 2015 р. у виставкових приміщеннях «Хлібня» Національного заповідника «Софія Київська» (вул. Володимирська, 24) відбулося урочисте відкриття виставки «Державотворчий шлях України у ХХ столітті», присвяченої 24-й річниці Дня незалежності України за участю керівництва Шевченківському району, культурних та громадських діячів. Виставка створена на основі документальних матеріалів, які демонструють різні етапи боротьби за національну самосвідомість, до експозиції увійшли експонати з колекції В.Г. Киркевича [Газета «Хрещатик», 25 вересня 2015 року, п'ятниця, №134 (4730)].

16 травня 2015 р., напередодні Міжнародного дня музеїв, з ініціативи членів КМО НСКУ Братчук Г.Й. – почесного краєзнавця України, заслуженого працівника культури України та Маньковської Р.В. – заступника голови Співки, Національна спілка краєзнавців України у селі Богданівка Яготинського району Київської області організувала і провела за підтримки Київської обласної державної адміністрації, Міжнародного благодійного фонду «Україна 3000», Яготинського історичного музею свято «Катеринин день. Мистецтво жити на землі», присвячене 115-й річниці від дня народження геніальної української художниці Катерини Білокур, 90-річчю заснування Національної спілки краєзнавців України та 100-річчю від дня народження академіка П. Т. Тронька. Ініціатори культурологічного проекту прагнули пробудити інтерес до життя та творчості народної художниці, показати, що Меморіальний музей-садиба Катерини Білокур у Богданівці є місцем особливої духовної сили. Саме тут були написані картини, цінність яких визнав увесь світ.

16 червня 2015 р. у 115-річчя від дня народження геніальної української художниці Катерини Білокур члени КМО НСКУ взяли участь у відкритті виставки «Катерина Білокур. Хочу бути художником!» в

Національному культурно-мистецькому та музейному комплексу «Мистецький Арсенал». На ній вперше представлено 86 творів мисткині з десяти музеїв та кількох приватних колекцій України, зокрема: Національного музею українського народного декоративного мистецтва, Яготинської художньої галереї, Меморіального музею-садиби Катерини Білокур у селі Богданівка.

У Музеї історії Святошинського району (ЦПР Святошинського району «Північне саяво») протягом року працювала нова тематична виставка (завідувач музею – член правління КМО НСКУ, Почесний краєзнавець України Вакулишин С.М.). 28 вересня 2015 р. під час роботи III науково-практичної конференції «Музейна педагогіка – проблеми сьогодення, перспективи», яка відбулася в Національному Києво-Печерському історико-культурному заповіднику, Вакулишин С.М. презентував багаторічний досвід роботи музею.

У звітному періоді продовжувалось співробітництво Київської міської організації НСКУ з бібліотеками Києва, зокрема, Державною науковою архітектурно-будівельною бібліотекою імені В.Г. Заболотного (ДНАББ), яка здійснює значну краєзнавчу роботу. Так, 26 березня 2015 р. за організаційного сприяння КМО НСКУ участь в засіданні бібліотечного клубу «Національні святині», присвяченому місту Вишгороду Київської обл. (в рамках соціально-бібліотечного проекту «Історія малих міст України») взяли студенти історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. У вересні 2015 р. члени КМО НСКУ Бажан О.Г. та Кобзар В.В. взяли участь в організованій бібліотекою зустрічі з архітектором Рогожиним Г.М., який передав до фонду ДНАББ унікальні матеріали з історії українських сіл. Краєзнавчі заходи, які проводяться бібліотекою, висвітлюються працівниками закладу в журналі «Краєзнавство» (2015, № 3/4. – С.290-293).

Краєзнавець Левитський І.Є. активно досліджує і популяризує життя і діяльність видатного громадського діяча України початку ХХ ст. Миколи Васильовича Левитського (1859 – 1936). Зокрема, 7 квітня 2015 р. Левитський І.Є. взяв участь у радіопередачі «Вечірні зустрічі» (ведуча Галина Дацюк) у прямому ефірі на третьому каналі «Культура» Національної радіокомпанії України на тему: «Микола Левитський – батько української кооперації».

Маньковська Р.В. та Дмитрук В.І. працювали у складі журі всеукраїнського фотоконкурсу «Вікі любить пам'ятки – 2015» (жовтень – листопад 2015 р.).

Участь у процесах формування громадянського суспільства

Члени Київської міської організації НСКУ беруть участь у процесах формування громадянського суспільства. Так, членами Громадської ради при Державній архівній службі України є: Клепак Г. О. (голова Громадської ради), Васильєв В. Ю. (заступник голови), Подкур Р. Ю. Дмитрук В. І. – член Науково-експертної ради при Укрдержархіві. Протягом року вони брали участь у спільних засіданнях Громадської та Науково-експертної рад при Державній архівній службі України, інших заходах, які проводилися Державною архівною службою України, зокрема, 9 липня 2015 р. – у відкритій зустрічі зі студентами Київського національного університету імені Тараса Шевченка та громадськістю на тему: «Збережена пам'ять – відкрите суспільство» (Дмитрук В.І., Подкур Р.Ю.) [Державна архівна служба України]. Реєнт О.П. (голова), Маньковська Р.В. (відповідальний секретар), Дмитрук В.І., Омельченко Д.Г., Рубльов О.С., Смолій В.А., Андрущенко В.П., Боряк Г.В., Толочко П.П. – члени Міжвідомчої координаційної ради з питань краєзнавства при Президії НАН України. Терес Н.В. – член комісії з питань найменувань при Київському міському голові. Маньковська Р.В. взяла участь в нараді з вирішення проблемних питань національних творчих

спілок, яка відбулася 6 лютого 2015 р. в Міністерстві культури України під головуванням заступника міністра Р. Карандеєва.

Члени Київської міської організації НСКУ брали участь у парламентських слуханнях на теми: «Роль, значення та вплив громадянського суспільства на формування етнонаціональної політики єдності в Україні» (Бабушко С.Р., Бонь О.І., Братчук Г.Й., Дмитрук С.А., Маньковська Р.В., Попович С.І., Соловей Л.С.) [Верховна Рада України, 11 березня 2015 р.], «Правове забезпечення реформи освіти в Україні» (Дмитрук В.І., Дмитрук С.А., Маньковська Р.В.) [Верховна Рада України, 9 грудня 2015 р.]. Гончаров О.П. взяв участь у громадських слуханнях щодо перейменування «Київського національного музею російського мистецтва» в «Київський національний музей «Галерея Терещенків» (вересень 2015 р., Київський національний музей російського мистецтва).

Члени організації брали участь у громадському обговоренні щодо перейменування вулиць Києва (липень-серпень 2015 р., он-лайн голосування на сайті КМДА), у підписанні петиції щодо заборони незаконної забудови берега Дніпра (листопад 2015 р.) тощо.

Ряд членів організації очолюють чи працюють у керівних органах громадських організацій політичного спрямування, наукових товариств та творчих спілок, є засновниками благодійних фондів тощо. Так, Андрущенко В.П. є президентом Асоціації ректорів педагогічних університетів Європи, головою Наглядової Ради Всеукраїнської молодіжної громадської організації «Союз обдарованої молоді»; Бакуменко О.Д. – відповідальний секретар Національної спілки письменників України; Блануца А.В. – співзасновник та заступник голови ГО «Молодіжна організація науковців України», Гальченко С.А. – виконавчий директор Всеукраїнської асоціації музеїв; Дмитренко М. К. – член Комітету з присудження державної премії при Президентові України «Українська книга року»; Іршенко В.М. – виконавчий директор Всеукраїнського фонду відтворення видатних пам'яток історико-

архітектурної спадщини України імені Олеся Гончара; Олійник Б.І. – голова Українського фонду культури, голова Комітету з Національної премії України імені Тараса Шевченка; Курус І.Ф. – координатор Всеукраїнської Громадської кампанії «За відповідальну владу», голова правління Українського центру прямої демократії, директор Міжнародного фонду Івана Франка; Руденко Л.Г. – віце-президент Географічного товариства України, член секції Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки, член конкурсної комісії Верховної ради України для найталановитішої молоді, член Національного комітету України з проблем ЮНЕСКО «Людина і біосфера» (Національний комітет МАБ України), член Наглядової Ради ВМГО «Союз обдарованої молоді»; Реєнт О.П. – голова Асоціації випускників Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова; Устименко В.Є. – заступник голови Ради «Чернігівського земляцтва» в Києві, голова Корюківського відділення; Шевченко В.Ф. – засновник Благодійного фонду (Фонд Віталія Шевченка), який здійснює значну краєзнавчу та видавничу роботу, співзасновник і член правління Українського центру прямої демократії, співзасновник і член правління Міжнародного фонду Івана Франка, голова оргкомітету Літературно-мистецької премії ім. Олекси Стороженка, член Комітету з присудження Премії ім. Івана Огієнка.

Праці членів Київської міської організації НСКУ

(2015 р.)

Бібліотечне краєзнавство у культурному просторі України. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції в рамках Третіх краєзнавчих читань пам'яті Петра Тронька, м. Київ, 12 листопада 2015 р. – К., 2015. – 271 с.

Верменич Я. В. Донбас як порубіжний регіон: територіальний вимір. – К.: Інститут історії України НАН України, 2015. – 69 с.

Верменич Я. В. Простір у науці і Людина у науковому просторі (до 100-річчя академіка НАН України П.Т.Тронька) / Відп. ред. В. А. Смолій. – К.: Інститут історії України НАН України, 2015. – 76 с.

Вікі любить пам'ятки – 2014. – К.: «Видавничий дім «АДЕФ-Україна», 2015. – 64 с.: іл.

Влада і суспільство і влада Радянської України в роки НЕПу (1921–1928 рр.) / Колективна монографія. – Т. 2. – К.: Інститут історії України НАН України, 2015.

Гримич М. Бранзолія. – К.: Дуліби, 2015. – 152 с.

Гуржій Олександр Іванович: доктор історичних наук, професор: біобібліогр. покажч. / Ін-т історії України НАН України; [наук. ред. В. А. Смолій; уклад. І. С. Азарх; авт. вступ. ст. О. П. Реєнт]. – К.: Ін-т історії України, 2015. – 121 с.

Зброєю сміху: укр. нар. гумор [анекдоти, прислів'я, приказки, побажання] / [упоряд., передм. М. К. Дмитренка]; Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка НАН України. – Київ : Український письменник, 2015. – 92, [1] с. – (Серія «Бібліотека українського воїна»).

Ігнатенко І.В. Життєвий цикл людини в обрядах та віруваннях українців: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / Ігнатенко Ірина Василівна. – Київ: Інтелектуальна книга, 2015. – 136 с.

Історичний календар / авт.-упоряд. В.О.Жадько. – К.: Преса України, 2015. – 808 с.

Історія Криму в запитаннях та відповідях / [О. Галенко та ін.; відп. ред. В. Смолій; упоряд. Г. Боряк]; НАН України, Ін-т історії України. – Київ : Наукова думка, 2015. – 525, [1] с.

Краєзнавство. Науковий журнал. – К., 2015. – №1/2, 3/4.

Народна культура українців: життєвий цикл людини. У 5-ти т. – Т. 5: Старість. Смерть. Культура вшанування небіжчиків. – К.: Дуліби, 2015. – 429 с.

Науковий збірник з нагоди вшанування 70-річчя з дня народження та 45-річчя наукової діяльності професора Валентини Борисенко. – К., 2015. – 248 с.

Олександр Євгенович Лисенко: доктор історичних наук, професор: біобібліогр. покажч.: до 60-річчя від дня народж. / НАН України, Ін-т історії України; [уклад.: Г. М. Голиш, Т. В. Заболотна; наук. ред. В. А. Смолій]. – Київ: Ін-т історії України, 2015. – 124 с. – (Біобібліографія вчених України).

Основи краєзнавства: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / М-во освіти і науки України, Харк. нац. ун-т імені В. Н. Каразіна, Нац. спілка краєзнавців України; за ред. О. П. Реєнта. – Харків, 2015. – 328 с.

Перша світова війна 1914-1918 рр. і Україна: мовою документів і свідчень / НАН України, Ін-т історії України ; упоряд. Валентина Шевченко ; [редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.]. – Київ : Кліо, 2015. – 798, [1] с. : фот., табл. + 6 картосхем.

Подвижник: Ювілейний науковий збірник на пошану доктора філологічних наук, професора Миколи Дмитренка / Упорядник кандидат філологічних наук Ю. М. Шутенко. – К.: Видавництво «Сталь», 2015. – 492 с.

Реабилитированные историей. Автономная Республика Крым: Книга 8 / Н. Н. Козлова, А. А. Комарова, Ю. С. Коржуева, Д. В. Омельчук (руководитель авторского коллектива), Т. Д. Селезнева, Н. Н. Шевцова, С. В. Юрченко. – Киев-Симферополь, 2014. – 448 с.

Реабилитированные историей. Автономная Республика Крым: Книга 9 / Д. В. Омельчук (руководитель авторского коллектива), Р. И. Хаяли, Н. Н. Козлова, Н. Н. Шевцова. – К.: Институт истории Украины НАН Украины, 2014. – 432 с.

Реабілітовані історією. Вінницька область / Обл. ред. колегія: І. Д. Івасюк (голова), В. П. Лациба, Н. П. Солейко та ін. – Упорядники: В. П. Лациба (керівник), В. І. Білоконь, К. Д. Бухін, В. Ю. Васильєв, В. В. Вижга, М. В. Вижга, К. В. Завальнюк, С. Л. Калитко, П. М. Кравченко,

І. П. Мельничук, І. Г. Паламар, В. І. Петренко, Р. Ю. Подкур, О. К. Струкевич. – Кн. 5. – К.: Центр ДЗК, 2015. – 640 с.

Реабілітовані історією. Тернопільська область. Книга третя / Упор. Бажан О. Г., Гуцал П. З., Кіт Л. М. – Тернопіль: ТЗОВ «Терно-граф», 2013. – 640 с.

Реабілітовані історією: У двадцяти семи томах. Хмельницька область / Редакція тому: М. В. Загородний (голова) та ін. – Упорядники: Л. Л. Місінкевич, Р. Ю. Подкур. – Біографічні довідки: Ю. А. Довгань, Л. А. Кривега, О. М. Фандуль. – Кн. 6. – Хмельницький, 2015. – 1174 с.

Реабілітовані історією: У двадцяти семи томах. Чернігівська область. / Упорядники: О. Б. Коваленко, Р. Ю. Подкур, О. В. Лисенко. – Чернігів: Видавець Лозовий В. М., 2014. – Кн. 5. – 696 с.

Регіональна історія України. Збірник наукових статей. – Вип. 9: До 100-річчя від дня народження академіка НАН України П. Т. Тронька / Гол. редактор В. Смолій; відповід. редактор Я. Верменич. НАН України. Ін-т історії України, Відділ історичної регіоналістики. – К.: Ін-т історії України НАН України, 2015. – 316 с.

Самбурський Костянтин Іванович. Щоденники, 1918-1928 рр. Гірка українська історія очима псаломщика з Гужівки / Упорядники Віктор Миронець, Віталій Шевченко. – Київ : Гнозис, 2015. – 1023 с. : іл.

Соболева О.В. Весілля кримських татар: традиційні форми та трансформації. – Біла Церква: Олександр Пшонківський, 2015. – 360 с.

Сорока Ю.М. За Україну, за її волю, за її долю. – Вишгород: ПП Сергійчук М.І., 2015. – 208 с.

Україна. Війна. Власна пам'ять: дослідження, документи, свідчення / Ін-т історії України НАН України, Нац. музей історії України у Другій світ. війні, Мемор. комплекс; [авт.-упоряд.: Л. В. Легасова та ін. ; редкол.: Л. В. Легасова та ін.]. – Київ : Аеростат, 2015. – 263 с. : іл.

Україна для шукачів пригод Ukraine for Adventurers. Вид. 2-е, переробл., доповн. – К.: Дуліби, 2015. – 268 с.

Українська ідентичність і мовне питання в Російській імперії: спроба державного регулювання: зб. док. і матеріалів (1847–1914) / Ін-т історії України НАН України, Центр. держ. іст. архів України, м. Київ; упоряд. Геннадій Боряк. – Київ: Кліо, 2015. – LXII, 807, [1] с. : фот.

Устименко В. Слово про вчителя. – К.: Вид-во «Україна», 2015. – 320 с.

Голова правління

Київської міської організації

Національної спілки краєзнавців України

Гончаров О.П.